

[Landbrugsministeren.]

Denne den enkelte ejers tryghed i besiddelsen er efter min mening af grundlæggende betydning for landbrugserhvervet, og jeg er bange for, at det i det lange løb vil betyde en alvorlig landøkonomisk fare, om der på det område skabes en sådan utryghed, som gennemførelsen af det foreliggende lovforslag vil medføre. Gennemførelsen af ekspropriationsbestemmelserne vil, selvom der tilsikres ejeren fuld erstatning, for ejeren af en ejendom på over 35 000 kr.s grundbeløb skabe en usikkerhed med hensyn til planlægning og forbedringer, når han når som helst kan risikere ekspropriation af arealer, hvis størrelse og beliggenhed han på forhånd højst tilnærmelsesvis kan skønne om. Hertil vil på ejendomme på over 56 000 kr.s grundbeløb yderligere komme den usikkerhed med hensyn til dispositioner på længere sigt, som vil gøre sig gældende for ejere, som har børn eller andre nære pårørende, som skal overtage ejendommen, og hvis fremtid på ejendommen ligger ejeren på sinde ved hans dispositioner med hensyn til tilrettelæggelsen af ejendommens drift og forbedring.

Jeg vil gerne her som ved tidligere lejligheder fremhæve, at der fra alle sider ved statshusmandslovens gennemførelse og ved de lejligheder, hvor der iøvrigt har været tale om gennemførelse af bevillinger eller lovregler til fremme af udstykningen af nye selvstændige brug og tilvejebringelse af tillægsjord til indeklemte brug, har været enighed om de motiver, der ligger til grund herfor. Jeg vil også her gentage, at jeg kan tilsige min støtte til foranstaltninger, som på sund og naturlig basis kan fremme disse formål, men jeg vil tage afstand fra indførelse af ekspropriationsbestemmelser til løsning af de aktuelle spørgsmål på disse områder.

Det har heldigvis hidtil været sådan indenfor dansk landbrug, at man ikke har betragtet hinanden som konkurrenter, men som medarbejdere i bestræbelserne for at bringe det mest mulige ud af Danmarks jord. Der har i almindelighed været et godt naboskab mellem ejerne af de forskellige ejendomsstørrelser. Ved gennemførelsen af forkøbsretten i 1948 lagde man vægt på at bevare det gode naboskab og samarbejde, og for så vidt der er misstemning og utilfredshed hos enkelte ejere af ejendomme, der

omfattes af forkøbsretten, må det skyldes, at disse ejere ikke fuldtud har forstået betydningen af, at det ved de politiske partiers enige samarbejde på rigsdagen lykkedes at gennemføre regler til løsning af tillægsjordproblemet i et meget vidt omfang og til sikring af en rimelig udstykning af nye selvstændige brug på en sådan måde, at ingen ejer derved antastes i besiddelse og brug af sin ejendom, og således at han, hvis han har børn eller nære pårørende, der skal afløse ham, kan lade ejendommen gå ubeskåret videre til disse.

Gennemførelsen af de foreslåede ekspropriationsbestemmelser og den deraf følgende usikkerhed vil med god grund være egnet til at så indbyrdes mistillid, og det kan derved komme til at true det gode nabo-forhold og samarbejde.

Endvidere skal jeg pege på, at indførelsen af de foreslåede ekspropriationsbestemmelser i statshusmandslovgivningen sikkert vil kunne få videregående konsekvenser. Er princippet først knæsat i denne lovgivning, vil skridtet til en udvidelse af ekspropriationsretten være kort. Kommer man ind på ekspropriationsvejen, der trinvis kan føre til det punkt, hvor ejendomskellene er flydende og tvangsmæssigt kan flyttes under påskud af rationalisering og planøkonomi, tror jeg, at dansk landbrug vil være ilde stedt.

Under den hittidige udvikling af landbruget har man været i stand til at nå vidt frem på frivillighedens og sammenholdets grund, og når regulerende foranstaltninger ad lovgivningens vej har været nødvendige, har man også i det store og hele kunnet samles fra alle sider i enighed om at løse opgaverne så godt og så effektivt som muligt, men på en måde, der ikke bragte det gode naboskab og sammenhold i landbruget i unødigt fare. Jeg tror, det vil være bedst, om den linie kan holdes også ud i fremtiden. Det er min opfattelse, at den strid og splid, som det foreliggende lovforslag er egnet til at fremkalde, bør undgås, og jeg må derfor på det bestemteste fraråde, at det foreliggende lovforslag nyder fremme.

Jeg skal dernæst gå over til det andet lovforslag, vi har til behandling, det lovforslag, som er fremsat af det radikale parti, og som har relation til ejerskifter for statshusmandsbrug, der er oprettet på jordrentevilkår.

Lovforslaget indeholder to bestemmelser,